

**ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว
ในการเลือกเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย**
**Factors Influencing the Decision of Tourists to select Ecotourism
in Thailand**

ศุศราภรณ์ แต่งตั้งลำ¹

Susaraporn TANGTENGLAM

E-mail: Susaraporn.n1982@gmail.com

(Received: June 10, 2020; Revised June 24, 2020; Accepted December 20, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย โดยใช้วิธีการวิจัยแบบเชิงปริมาณ กลุ่มเป้าหมายที่ในการศึกษา คือนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 400 คน โดยการเลือก แบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงตรง ระหว่าง 0.67 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.894 วิเคราะห์ข้อมูล ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.50, S.D.=0.77$) ด้านที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ด้านพื้นที่ ($\bar{x}=4.40, S.D.=0.67$) โดยต้องการให้มีความสวยงามของทัศนียภาพและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการ ($\bar{x}=4.19, S.D.=0.78$) โดยต้องการให้มีข้อมูลด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เช่น ป้ายหรือสัญลักษณ์เตือนเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยมากที่สุด ลำดับถัดมา คือ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ ($\bar{x}=4.15, S.D.=0.75$) โดยต้องการให้มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น เดินป่า ดูนก ปลูกต้นไม้ ล่องแพมากที่สุด และด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{x}=4.13, S.D.=0.78$) โดยต้องการให้การท่องเที่ยวสามารถสร้างการกระจาย รายได้ให้กับคนในชุมชน เช่น การขายของที่ระลึก การเป็นมัคคุเทศก์ หรือการเป็นวิทยากรมากที่สุด

คำสำคัญ: ปัจจัย, การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, การเลือกเดินทาง, การตัดสินใจ

¹ อาจารย์ประจำโครงการจัดตั้งภาควิชาอุตสาหกรรมบริการและนวัตกรรมภาษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษรศาสตร์
Lecturer of Department of Services Industry and Language Innovation, Faculty of Liberal Arts and Science
Kasetsart University

ABSTRACT

This research aimed to study the factors that influenced the decision of tourists to select ecotourism in Thailand. The sample group used in this study was 400 oversea tourists who had an experience in ecotourism by using a purposive sampling method. Data was collected by using questionnaires with the reliability coefficient at 0.89. The data was analyzed by using statistical methods with descriptive analysis such as frequency, percentage, mean and standard deviation.

The result indicated that the overall factors influenced the decision of tourists on selecting the ecotourism in Thailand were at the highest level. The aspect having the most influencing power on tourists' decisions was the area with the beauty of the scenery and the abundance of natural resources, followed by the management which provided safety information to tourists such as signs or warning signs and security officers. Next, the activities and processes; the tourists prefer having a variety of ecotourist activities such as hiking, bird watching, planting trees, or rafting. The last one was the participation; the tourists wanted tourism which distributed income to the community, such as selling souvenirs, providing a local tour guide, or guest speakers.

Keywords: Factors, Ecotourism, components, Decisions.

1. บทนำ

การท่องเที่ยวสีเขียวหรือที่เรารู้จักกันดีในชื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ คำเฉพาะที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน แต่คำนี้ หมายความว่าอย่างไร สมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระหว่างประเทศได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็น “การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อพื้นที่ทางธรรมชาติด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพัฒนาความเป็นอยู่ของคนท้องถิ่นให้ดีขึ้น” ถ้านักท่องเที่ยวปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และเงื่อนไขของความรับผิดชอบต่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นที่กำหนดไว้ หมายความว่า มีความเป็นไปได้ว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวหรือประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวต่างๆจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ว่าด้วยความยั่งยืน หรือความสามารถในการทำกิจกรรมซ้ำแล้วซ้ำเล่าโดยไม่สร้างความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558)

ปัญหาที่คือการท่องเที่ยวในหลายๆด้านยังไม่ตอบโจทย์ในเรื่องของความยั่งยืน การเดินทางทางอากาศก่อให้เกิดมลพิษ ซึ่งทำให้สภาพอากาศเลวร้ายลง โรงแรมอันหรูหรามากหลายแห่งได้ใช้พลังงานอย่างมหาศาลเพื่อให้บริการแก่ลูกค้าอย่างดีที่สุด ซึ่งสร้างแรงกดดันต่อทรัพยากรท้องถิ่น ในขณะเดียวกันบุคคลภายนอกมักจะถูกจ้างให้มาทำงานตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น โชคดีที่องค์กรระหว่างประเทศและระดับชาติหลายแห่งอย่างเช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้การสนับสนุนธุรกิจต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมาเป็นระยะเวลาหลายทศวรรษแล้ว หลักเกณฑ์เหล่านี้ได้กำหนดให้กิจกรรมท่องเที่ยวต้องมีส่วนทำให้เกิดการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพการฟื้นฟูชีวิตความเป็นอยู่ของคนท้องถิ่นให้ดีขึ้น รวมไปถึงก่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างมีจิตสำนึกอย่างมีความรับผิดชอบต่อสถานที่ท่องเที่ยวแก่ผู้มาเยือน โดยที่กิจกรรมท่องเที่ยวต่างๆจะต้องใช้ทรัพยากรที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ให้น้อยที่สุด และยังคงเปิดโอกาสให้คนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้วย

อย่างไรก็ตาม ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ผู้ประกอบการที่มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลายคนได้แสดงให้เห็นว่า พวกเขาสามารถจัดการกับเรื่องที่ยากลำบากอย่างการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ นักท่องเที่ยวได้อย่างประสบความสำเร็จ และหลายประเทศเช่นประเทศไทยได้จัดกิจกรรมสีเขียวที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการแก่นักท่องเที่ยวที่มีความกระตือรือร้นที่จะฝากรอยเท้าเอาไว้จากการเดินทางไม่ ว่าจะเป็นการเดินป่า การขี่จักรยานเที่ยวชมรอบเมืองชนบท การนอนหลับพักผ่อนในบ้านพักโฮมสเตย์ การช่วยออกไปทำการเกษตร หรือแม้แต่การซื้อสินค้างานฝีมือจากชาวบ้านในท้องถิ่น นักท่องเที่ยวหน้าใหม่ก็มีหนทางมากมายที่จะดื่มด่ำและซึมซับวัฒนธรรมที่พวกเขาไม่คุ้นเคย ยิ่งไปกว่านั้นนักท่องเที่ยวหลายคนก็ลงเอยด้วยการผูกมิตรกับชาวบ้านในท้องถิ่นตลอดชีวิต ด้วยความที่การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศได้ ก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายและความโกลาหลในทุกทวีปทั่วโลก ผู้คนจำนวนมากจึงมองเห็นว่า มันเป็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องหยุดสร้างความเสียหายแก่โลกของเรา การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนถูกคาดหวังให้เป็นเป้าหมายที่สำคัญอย่างยิ่งที่เราจะต้องบรรลุ แทนที่จะเป็นเพียงแค่เป้าหมายที่ต้องการ เมื่อนักท่องเที่ยวได้ ท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและแสดงความรักและแสดงความเคารพต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่พวกเขาได้ไปเยี่ยมเยือน ผลลัพธ์ที่ออกมาจึงทำให้ทั้งชาวบ้านและนักท่องเที่ยวต่างได้ประโยชน์ซึ่งกันและกัน เจ้าบ้านมีความภาคภูมิใจในการแบ่งปันที่ดินและวัฒนธรรมกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากที่

ห่างไกล และ นักท่องเที่ยวก็เดินทางกลับด้วยความประทับใจในมนต์เสน่ห์อันน่าหลงใหลอย่างไม่มีวันสิ้นสุดของโลกของเรา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561)

จากปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย เพื่อนำไปสู่วิธีการสร้างหลักการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย และเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจหรือผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวสามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมกรรมการเลือกท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ
- 2) เพื่อนำผลการศึกษานำมาประยุกต์สำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ศึกษา

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยทั้งหมด 12 แห่ง ที่ขึ้นทะเบียนตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ดอยอินทนนท์ ภูกระดึง เขาใหญ่ หมู่เกาะสุรินทร์ ตะรุเตา หมู่เกาะสิมิลัน แก่งกระจาน เขาสกก เกาะช้าง เกาะลันตา ผาแต้ม อำเภอมะริม

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เคยมีประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในปี พ.ศ. 2561 จำนวนทั้งสิ้น 164,000 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เคยมีประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำนวน 399 คน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกเก็บจำนวน 400 คน โดยทำการเปรียบเทียบตารางการ กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการเปรียบเทียบตารางของ (Taro Yamane) จากจำนวนประชากรทั้งหมด 164,000 คน โดยมีวิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

$$\text{สูตร } n = n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

โดยที่ n คือ จำนวนของของกลุ่มตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

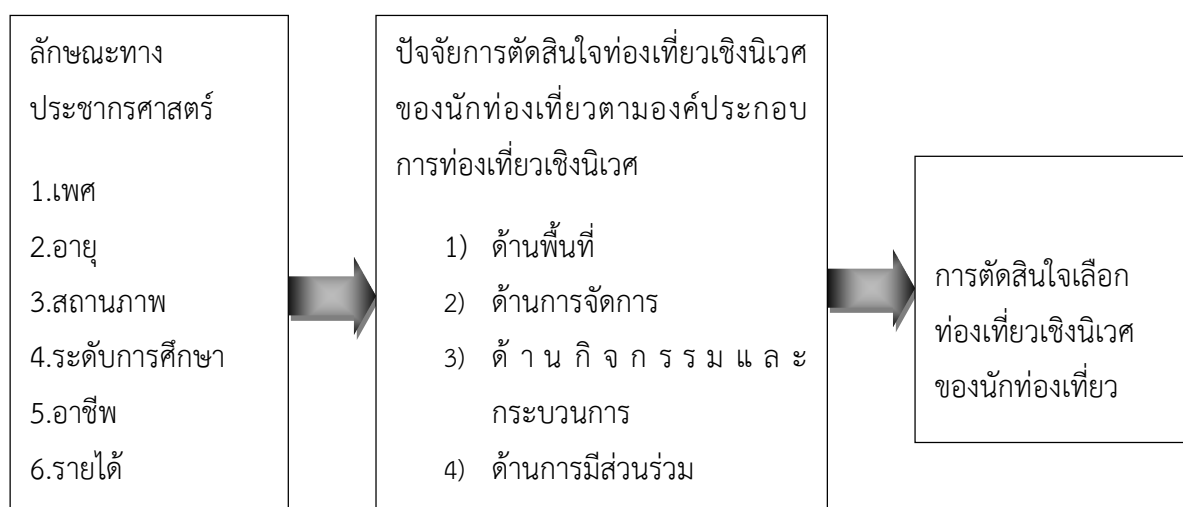
N คือ จำนวนประชากรที่ศึกษา

e คือ ความคลาดจากการประมาณค่า (0.05)

4.4 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการทำวิจัย 1 ปี โดยเริ่มต้นจากเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ถึง เมษายน พ.ศ.2563

5. กรอบแนวความคิด

รูปภาพ 1.1 กรอบแนวความคิด

6. ระเบียบวิธีวิจัย

6.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้แบ่งวิธีการเก็บข้อมูลตามลักษณะที่มาของข้อมูล ได้แก่

การเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เคยเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การเก็บข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary Research) โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารวารสาร หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

6.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ประชากร (Population) คือ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เคยมีประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในปี พ.ศ. 2561 จำนวนทั้งสิ้น 164,000 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง (Sampling) คือ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เคยมีประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำนวน 389 คนโดยผู้วิจัยเลือกเก็บจำนวน 400 คน

โดยใช้การเทียบตารางของ (Taro Yamane, 1973) ที่ค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ โดยมีวิธีการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+N(\frac{e}{100})^2}$$

โดยที่ n คือจำนวนของของกลุ่มตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

N คือจำนวนประชากรที่ศึกษา

e คือความคลาดจากการประมาณค่า (0.05)

แทนค่า

$$n = \frac{164,000}{1+164,000(0.05)^2}$$

$$n = \frac{164,000}{1+0.49}$$

$$n = 389$$

ดังนั้น ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 389 คน

6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งแบบสอบถามที่กำหนดขึ้นให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และได้ชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ทราบข้อมูล และวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ทำการศึกษาวิจัย แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาครั้งนี้ ได้จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ Check List โดยกำหนดเกณฑ์ในการตอบแบบเลือกตอบตามความจริง มีทั้งหมด 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการเลือกเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย รูปแบบคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เป็นมาตรฐานวัดที่ให้เลือกคำตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามมาตรวัดตามแบบของลิเคิร์ต (Likert scale) มีทั้งหมด 16 ข้อ ซึ่งจำแนกการให้คะแนนในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ ด้านการมีส่วนร่วม

ระดับของความสำคัญมากที่สุด	กำหนดคะแนนเท่ากับ 5 คะแนน
ระดับของความสำคัญมาก	กำหนดคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน
ระดับของความสำคัญปานกลาง	กำหนดคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
ระดับของความสำคัญน้อย	กำหนดคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
ระดับของความสำคัญน้อยที่สุด	กำหนดคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

จากนั้นรวมคะแนนทั้งหมด เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้อ้างอิงจาก สรวิศ (2544: 59) โดยช่วงของคะแนนเฉลี่ยสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Question) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถบรรยายได้อย่างอิสระ

6.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้จากการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่างช่วงระยะเวลาในการเก็บข้อมูล คือ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2563

6.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistical Analysis) โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลบนตารางเพื่ออธิบายข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่เลือกเดินทางท่องเที่ยว บุคคลที่ร่วมเดินทาง พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Average and Standard Deviation)

7.สรุปผลการวิจัย

7.1.ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.5 และเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 29.5

ด้านอายุ ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 46 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมาคืออายุระหว่าง 15 – 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.3 มีอายุระหว่าง 36 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.7 และอายุ 26 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.3 ตามลำดับ

ด้านสถานภาพ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาคือสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 40.8 และสถานภาพหย่าร้าง/แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 4.2

ด้านการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 59.8 รองลงมาคือระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 18.3 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 17.3 และระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 4.7 ตามลำดับ

ด้านอาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมาคือพนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 23 นักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 19.8 ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 14 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 8 ตามลำดับ

ด้านรายได้ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 10,001 – 25,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 32 รองลงมาคือรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 20.3 รายได้ 25,001 – 40,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 20.5 รายได้ 40,001 – 55,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18 และรายได้มากกว่า 55,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.3 ตามลำดับ

ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 2-3 วัน คิดเป็นร้อยละ 57.3 รองลงมาใช้ระยะเวลา 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 19.5 ใช้ระยะเวลา 3-4 วัน คิดเป็นร้อยละ 13.8 ใช้ระยะเวลา 4-5 วัน คิดเป็นร้อยละ 5.2 และใช้เวลา 5 วันขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

ด้านช่วงเวลา que เลือกเดินทาง ส่วนใหญ่เลือกเดินทางวันหยุดสุดสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 47.8 รองลงมาคือวันหยุดนักขัตฤกษ์ คิดเป็นร้อยละ 26.5 วันธรรมดา คิดเป็นร้อยละ 21.5 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ

ด้านบุคคลที่ร่วมเดินทางส่วนใหญ่เดินทางกับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาคือเดินทางกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 30.8 เดินทางกับคนรัก คิดเป็นร้อยละ 12.7 และเดินทางคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ

ด้านพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ส่วนใหญ่เดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคล คิดเป็นร้อยละ 78 รองลงมาคือเดินทางโดยรถบัส/รถตู้ คิดเป็นร้อยละ 10 รถโดยสารประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 8 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ

ด้านพฤติกรรมส่วนใหญ่ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็นการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 66 รองลงมาคือการท่องเที่ยวที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นให้ยั่งยืน คิดเป็นร้อยละ 53.3 การท่องเที่ยวที่ได้ทำกิจกรรมทางธรรมชาติ เช่น การล่องแพ ปลูกป่าเดินป่า คิดเป็นร้อยละ 41 การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 38.3 การท่องเที่ยวที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรม และประเพณีของคนในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 29.3 การท่องเที่ยวที่ได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้จากท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 28.5 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.6 ตามลำดับ

ด้านประเภทแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกชายทะเล คิดเป็นร้อยละ 67 รองลงมาคืออุทยาน คิดเป็นร้อยละ 58 น้ำตก คิดเป็นร้อยละ 55 ป่า คิดเป็นร้อยละ เกาะแก่ง คิดเป็นร้อยละ สวนรุกขชาติ คิดเป็นร้อยละ ถ้ำ คิดเป็นร้อยละ และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ ตามลำดับ

7.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการเลือกเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามด้านพื้นที่

ด้านพื้นที่	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกสามารถเดินทางได้หลายรูปแบบ เช่น รถยนต์ส่วนบุคคล รถโดยสารประจำทาง เรือ	4.41	0.69	มากที่สุด
2. ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวมีความเหมาะสม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมรอบข้าง	4.32	0.71	มากที่สุด
3. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น	4.33	0.68	มากที่สุด
4. ความสวยงามของทัศนียภาพ และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยว	4.57	0.59	มากที่สุด
รวม	4.40	0.67	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านพื้นที่ พบว่าในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.40, S.D.=0.67$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า 1) ความสวยงามของทัศนียภาพ และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.57, S.D.=0.59$) 2) การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวก สามารถเดินทางได้หลายรูปแบบ เช่น รถยนต์ส่วนบุคคล รถโดยสาร เรืออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.41, S.D.=0.69$) ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวมีความเหมาะสม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมรอบข้างอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.32, S.D.=0.71$) 3) ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33, S.D.=0.68$) 4) ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวมีความเหมาะสม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมรอบข้างอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.32, S.D.=0.71$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามด้านการจัดการ

ด้านการจัดการ	\bar{x}	S.D.	แปรผล
1. การให้ข้อมูลด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เช่น ป้ายหรือสัญลักษณ์เตือน เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย	4.28	0.77	มากที่สุด
2. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเหมาะสม และเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ ป้ายอธิบายข้อมูลต่างๆ	4.17	0.77	มาก
3. การจัดการโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น คุณภาพน้ำ ไฟฟ้า และถนน	4.08	0.75	มาก
4. การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ระบบการจัดการขยะ การจัดการมลพิษ	4.24	0.84	มากที่สุด
รวม	4.19	0.78	มาก

จากตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการจัดการ พบว่าในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.19, S.D.=0.78$) เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า 1) การให้ข้อมูลด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เช่น ป้ายหรือสัญลักษณ์เตือน เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.28, S.D.=0.77$) 2) การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ระบบการจัดการขยะ การจัดการมลพิษอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.24, S.D.=0.84$) 3) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเหมาะสม และเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ ป้ายอธิบายข้อมูลต่างๆอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.17, S.D.=0.77$) การจัดการโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น คุณภาพน้ำ ไฟฟ้า และถนน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.08, S.D.=0.75$) และ 4) การจัดการโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น คุณภาพน้ำ ไฟฟ้า และถนน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.08, S.D.=0.75$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามด้านกิจกรรมและกระบวนการ

ด้านกิจกรรมและกระบวนการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยว เช่น มีการบรรยายหรือป้ายความรู้อธิบายเกี่ยวกับทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ	4.16	0.75	มาก
2. กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ	4.19	0.71	มาก
3. ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น เดินป่า ดูนก ปลูกต้นไม้ ล่องแพ	4.23	0.72	มากที่สุด
4. นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขหรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น การมีช่องทางให้นักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็น	4.03	0.80	มาก
รวม	4.15	0.75	มาก

จากตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ พบว่าในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า 1) ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น เดินป่า ดูนก ปลูกต้นไม้ ล่องแพอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.72) 2) กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.19, S.D. = 0.71) 3) กิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยว เช่น มีการบรรยายหรือป้ายความรู้อธิบายเกี่ยวกับทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.16, S.D. = 0.75) และ 4) นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขหรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น การมีช่องทางให้นักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.03, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วม

ด้านการมีส่วนร่วม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน	4.13	0.80	มาก
2. การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นในการสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	4.11	0.76	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน	4.08	0.81	มาก
4. การท่องเที่ยวสามารถสร้างการกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชน เช่น การขายของที่ระลึก การเป็นมัคคุเทศก์ หรือการเป็นวิทยากร	4.23	0.73	มากที่สุด
รวม	4.13	0.78	มาก

จากตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านการมีส่วนร่วม พบว่าในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.13, S.D.= 0.78$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า 1) การท่องเที่ยวสามารถสร้างการกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชน เช่น การขายของที่ระลึก การเป็นมัคคุเทศก์ หรือการเป็นวิทยากร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}= 4.23, S.D.=0.73$) 2) การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.13, S.D.= 0.80$) 3) การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นในการสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.11, S.D.= 0.76$) และ 4) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.08, S.D.= 0.81$) ตามลำดับ

8. อภิปรายผลการวิจัย

8.1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุมากกว่า 46 ปี สถานภาพโสด วุฒิมัธยมศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีรายได้เฉลี่ย 10,001-25,000 บาท ใช้ระยะเวลาในการเดินทาง 2-3 วัน ช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ เดินทางกับครอบครัว ยานพาหนะเป็นรถยนต์ส่วนบุคคล และมีความเข้าใจในความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าเป็นการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมักจะเลือกท่องเที่ยวชายทะเล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเศรษฐกิจศึกษา Westvlaams (1986, อ้างจาก Swarbrook และ Horner 1999) เกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเป็นนักท่องเที่ยวแบบเดินทางพร้อมครอบครัว (Family-orientated) ที่หลงใหลในแสงแดดและทะเล ชอบเดินทางท่องเที่ยวแบบไปเป็นครอบครัว และแนวคิดของ Ceballos Lascrain (1991) ที่ได้ให้คำจำกัดความ

ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า "เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยไม่ให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ธรรมชาติแต่มีวัตถุประสงค์ เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และ เพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่ง ธรรมชาติเหล่านั้น"

8.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ด้านพื้นที่ พบว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการ พื้นที่ที่เข้าถึงได้สะดวก สามารถเดินทางได้หลายรูปแบบ โดยมีความเหมาะสมของที่ตั้งไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม รอบข้าง คงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้นๆไว้ และมีทัศนียภาพที่สวยงามอุดมสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของนรา หัตถสิน และ สายรุ่ง ดินโคกสูง (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บ้านแหลมสวรรค์ จังหวัดอุบลราชธานี การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทชุมชนและ ศักยภาพ ที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของบ้านแหลม สวรรค์ และเพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบ ชุมชนมีส่วนร่วมของบ้านแหลมสวรรค์ จังหวัดอุบลราชธานี ศักยภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของ บ้านแหลมสวรรค์มี 3 ด้าน คือ 1) ด้านพื้นที่ที่มีหาดบ้านแหลมสวรรค์และด้านวัฒนธรรมที่มีวิถีชีวิตชุมชนที่ เกี่ยวข้องกับน้ำเป็นสิ่งดึงดูดใจ 2) ด้านความสะดวกในการเข้าถึงหมู่บ้านทางรถยนต์ และ 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีร้านอาหารและรีสอร์ทที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน อย่างไรก็ตาม ชุมชนยังต้องการการรักษาความสะอาด ในพื้นที่ต่างๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว สำหรับรูปแบบการท่องเที่ยวที่สอดคล้อง กับบริบทของบ้านแหลมสวรรค์คือการท่องเที่ยวทางน้ำโดยการล่องแพที่เน้นการอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนและ สิ่งแวดล้อมผ่านเรื่องเล่า “การเดินทางของไม้ไผ่ต้นน้ำ” และ “การเดินทางของปลา” ซึ่งนำเสนอความงดงามตาม ธรรมชาติของสายน้ำผสานกับการนำเสนอวิถีชุมชนที่ดำรงชีพด้วยการดำหาขอนไม้ไผ่ต้นน้ำ การทำไม้ตีพริก การเลี้ยงปลา และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากปลา

ด้านการจัดการ พบว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้ตอบแบบสอบถามมีความ ต้องการในด้านของข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวที่ชัดเจน การจัดการด้านความปลอดภัยมีป้ายเตือน มีเจ้าหน้าที่ คอยดูแล มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานมีความพร้อม รวมไปถึง การจัดการด้านมลพิษที่ดีไม่รบกวนหรือทำลายสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริินทร์ ศิริเพชร (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการการท่องเที่ยว เชิงนิเวศของชุมชนบ้านศิรีวัง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านศิรีวัง จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่ามีปัจจัยด้านรายได้เพียงปัจจัยเดียวที่มีผลความพึงพอใจต่อการจัดการการท่องเที่ยว เชิงนิเวศชุมชนบ้านศิรีวังโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ด้านกิจกรรมและกระบวนการ พบว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้ตอบ แบบสอบถามต้องการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีความหลากหลาย สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนท้องถิ่นได้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และสร้างประสบการณ์ที่ ใกล้ชิดกับแหล่งชุมชน รวมไปถึงการแสดงออกทางความคิดเห็นในการปรับปรุงหรือพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริินทร์ ศิริเพชร ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์และปัญญา หมั่นเก็บ (2561)

ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน พบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มจังหวัดฯ สามารถแบ่งเป็น 4 กลุ่มที่ค่อนข้างชัดเจน ได้แก่ (1) กลุ่มที่ทำกิจกรรมผสมผสานท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วัฒนธรรมและสุขภาพ (2) กลุ่มที่ทำกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม โดยเฉพาะชาวต่างชาติมักจะมาเรียนในเรื่องการทำอาหารไทย มวยไทย (3) กลุ่มที่ทำกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมและสุขภาพ ที่เห็นชัดที่สุด เป็นเรื่องของสปา และ (4) กลุ่มที่ทำกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมจากการวิเคราะห์สมการถดถอยเมื่อพิจารณาจากค่า Standardized Coefficients Beta พบว่า ปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อประสบการณ์ที่ดีของนักท่องเที่ยวต่างชาติเรียงตามความสำคัญ 5 อันดับแรก คือ ด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานที่ ด้านความคุ้มค่าเงิน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านอาหารและเครื่องดื่ม และด้านบุคลากรแนะนำการท่องเที่ยว ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสบการณ์ที่ดีของนักท่องเที่ยวชาวไทย คือ ด้านความคุ้มค่าของเงิน ด้านศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว ด้านที่พัก ด้านการเดินทาง/การขนส่งในพื้นที่ ด้านสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานที่ท่องเที่ยว ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติประเมินความพึงพอใจต่อองค์ประกอบด้านการเดินทางและบริการขนส่งในพื้นที่ ได้แก่ ความสะอาดสบายและเชื่อถือได้ ความปลอดภัย คุณภาพการให้บริการราคาที่จ่ายบริการ โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจน้อยสุดเมื่อเทียบกับองค์ประกอบด้านอื่น ดังนั้นทางกลุ่มจังหวัดฯ ควรจะต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการในด้านดังกล่าวเพื่อยกระดับความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว และสร้างประสบการณ์ที่ดีสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าเที่ยวมาในกลุ่มจังหวัดต่อไป

ด้านการมีส่วนร่วม พบว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจภาพรวมอยู่ในระดับมากผู้ตอบแบบสอบถามต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆที่จะเกิดขึ้น และมีการกระจายรายได้ให้แก่คนในชุมชน ผลจากการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ วิมลจิโรจน์พันธ์และคณะ (2548) ที่กล่าวว่าองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้แก่

1. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการเป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ความประทับใจเพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องจึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environment education-based tourism)

2. องค์ประกอบด้านพื้นที่เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่นั้นๆองค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ

3. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมเป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of local community or People participation) ที่มีส่วนร่วมในการคิดวางแผนปฏิบัติตามแผนได้รับประโยชน์ติดตามตรวจสอบตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวอันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่นทั้งการกระจายรายได้การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วยและในที่สุดท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพท้องถิ่นในพื้นที่นี้เริ่มต้นจากระดับรากหญ้าจนถึงการปกครองท้องถิ่นอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องจึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation-Based Tourism)

4. องค์ประกอบด้านการจัดการเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมมีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรการจัดการสิ่งแวดล้อมการป้องกันและการกำจัดมลพิษและควบคุมการพัฒนาอย่างมีขอบเขตจึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainable Mana เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ควรมีการจัดการด้านความปลอดภัยโดยมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆแก่นักท่องเที่ยว มีป้ายหรือสัญลักษณ์เตือนที่ชัดเจน หากเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงควรมีเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญคอยดูแลให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด มีการจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐานให้ได้คุณภาพ การจัดการด้านขยะและควบคุมมลพิษต่างๆไม่ให้รบกวนสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรจัดให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว

2) การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการพื้นที่ การพัฒนาพื้นที่ หรือด้านกิจกรรม เพราะคนในชุมชนก็เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่นั้นๆ รวมไปถึงนักท่องเที่ยวควรมีกิจกรรมที่ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการสร้างประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวและสร้างจิตสำนึกให้เห็นถึงความสำคัญในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อแรงจูงใจนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3) ควรมีการศึกษาแนวทางการปฏิบัติของบุคลากรนำชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อสร้างความประทับใจต่อนักท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2558). *โครงการสำรวจข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงลึก.(รายงานการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2561). *เที่ยวให้รู้เปิดประตูมอง*. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรมมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- นรา หัตถสิน และสายรุ้ง ดินโคกสูง. (2561). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บ้านแหลมสวรรค์ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 10(3), พฤษภาคม-มิถุนายน 2561.
- วิมล จิโรจน์พันธุ์ และคณะ. (2548). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ศิริพันธ์ ศรีไพชร ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์และปัญญา หมั่นเก็บ. (2561). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านคีรีวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารเกษตรพระจอมเกล้า ปีที่ 36 ฉบับที่ 13* เดือนมกราคมถึงเมษายน 2561. หน้า 87-98.
- Ceballos-Lascurain, H., (1991). Tourism, eco-tourism and protected areas. In Kusler, (ed.) *Ecotourism and Resource Conservation. Vol. 1. Eco-tourism and resource conservation project*.
- Swarbrooke , J. and Homer, S. (1999). *Consumer Behavior in Tourism Concepts and Analysis*. GB: Butterworth-Heninemann.